

Ekonomiska prestationer i entreprenadskogsbruket 2019

Birger Eriksson och Lars Eliasson

Foto: Birger Eriksson, Skogforsk

Innehåll

Förord	4
Summary	5
Sammanfattning.....	6
Bakgrund	7
Entreprenöriseringen i skogsbruket	7
Syfte, mål och avgränsning.....	7
Syfte	7
Mål	7
Avgränsning	8
Metod	8
Analysmaterial	8
Företagsgrupper	8
Nyckeltal	9
Lönsamhet	9
Betalningsförmåga.....	9
Jämförelse av vinstmarginalen mellan 2017 och 2019.....	9
RESULTAT	9
Skogsvårdsföretag.....	9
Storlek.....	9
Lönsamhet	9
Betalningsförmåga.....	11
Sammantagen bedömning	11
Drivningsföretag	11
Storlek.....	11
Lönsamhet	11
Betalningsförmåga.....	13
Sammantagen bedömning	13
Övriga entreprenadföretag	13
Storlek.....	13
Lönsamhet	14
Betalningsförmåga.....	15
Sammantagen bedömning	15
Skogsförvaltning	16
Storlek.....	16
Lönsamhet	16
Betalningsförmåga.....	17
Sammantagen bedömning	17

Sågverk.....	18
Storlek.....	18
Lönsamhet	18
Betalningsförmåga.....	20
Sammantagen bedömning	20
Företag i andra branscher.....	20
Diskussion	21
Utvecklad dialog	21
Nyckeltalens relevans	22
Företagens antal och storlek samt konkurrenssituation	22
Tjänsteutbud.....	23
Referenser.....	24
Standard för Svensk Näringslivsindelning, SNI	25
Begreppsförklaringar.....	26

Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
skogforsk@skogforsk.se
skogforsk.se

Kvalitetsgranskning (Intern peer review) har genomförts 14 juni 2021 av Gert Andersson, Programchef. Därefter har Magnus Thor, Forskningschef, granskat och godkänt publikationen för publicering den 22 juni 2021.

Redaktör: Hanna Andtbacka, hanna.andtbacka@skogforsk.se
©Skogforsk 2021 ISSN 1404-305X

Förord

Denna rapport är en uppföljning av en studie som gjordes år 2019. I den studien beskrevs de ekonomiska prestationerna i entreprenadskogsbruket under perioden 2013 – 2017.

Inför arbetet med båda dessa rapporter lämnade Samverkansgruppen för entreprenadskogsbruk (ESG) betydelsefulla synpunkter på hur de ekonomiska prestationerna i entreprenadskogsbruket bäst beskrivs.

Vi riktar ett stort tack till medlemmarna i ESG för dessa värdefulla synpunkter.

Sävar och Uppsala i juni 2021.

Birger Erikson och Lars Eliasson

Summary

In 2019, a study was carried out of the financial performance in contractor forestry companies in the period 2013-2017. The companies examined were divided into five groups – *silviculture companies*, *logging companies*, *other contractor companies*, *forest management companies*, and *sawmill companies*. These groups comprised over 3100 limited liability companies and four economic associations. Some improvement in profitability and ability to pay in contractor forestry was found during the study period.

This report is a follow-up of the 2019 study. The aim is to make it easier for interested parties to monitor trends, particularly in terms of financial performance indicators, but also concerning the size and number of companies.

The study shows that, in the period 2017-2019:

- The number of *silviculture companies*, *logging companies*, *other contractor companies* and *forest management companies* increased by 2-7 percent, while the number of *sawmill companies* decreased by 9 percent.
- Overall financial status improved in *silviculture companies*, *logging companies*, *forest management companies*, and *sawmill companies*, but little change could be observed in *other contractor companies*.
- The long-term ability to pay, equity-assets ratio, short-term ability to pay, and cash and cash equivalents improved in all groups.
- Profitability and ability to pay has improved more in contractor forestry companies than in Swedish limited liability companies in general.

Sammanfattning

År 2019 genomfördes en studie av de ekonomiska prestationerna i entreprenadskogsbruket under perioden 2013 – 2017. Den omfattade fem företagsgrupper, *skogsvårdsföretag*, *drivningsföretag*, *övriga entreprenadföretag*, *skogsförvaltande företag* och *sågverksföretag*. I dessa företagsgrupper fanns totalt drygt 3 100 aktiebolag och fyra ekonomiska föreningar. Studien visade att det skett en viss förbättring av lönsamhet och betalningsförmåga i entreprenadskogsbruket under den studerade perioden.

Denna rapport är en uppföljning av 2019 års studie. Den syftar till att underlätta för intresserade att följa utvecklingen främst beträffande ekonomiska nyckeltal, men även rörande företagens storlek och antal.

Studien visar att under perioden år 2017 – 2019 har:

- Antalet *skogsvårdsföretag*, *drivningsföretag*, *övriga entreprenadföretag* och *skogsförvaltande företag* ökat med 2 – 7 procent medan antalet *sågverksföretag* minskat med 9 procent.
- Den ekonomiska statusen överlag blivit bättre i *skogsvårdsföretag*, *drivningsföretag*, *skogsförvaltande företag* och *sågverksföretag* medan den inte förändrats i någon större grad i *övriga entreprenadföretag*
- Både den långsiktiga betalningsförmågan, soliditet, och den kortsiktiga betalningsförmågan, kassalikviditet, ökat i samtliga företagsgrupper.
- Entreprenadskogsbruket haft en bättre utveckling av lönsamhet och betalningsförmåga än svenska aktiebolag i allmänhet.

Bakgrund

Entreprenöriseringen i skogsbruket

Under 1900-talets sista decennier utkontrakterades huvuddelen av drivningsarbetet från stora skogsägare, skogsföretag och skogsägareföreningar till entreprenadföretag. Därefter utkontrakterades huvuddelen av skogsvården. Delar av planläggnings-, inventerings- och taxeringsarbetena utförs numera också av entreprenörer.

Under perioden 1993 – 2016 minskade antalet årsverken i storskaligt skogsbruk med närmare 5000 årsverken, från 6 181 till 1 249. Under samma period ökade antalet årsverken bland skogsentreprenörer med närmare 5 200, från 3 571 till 8 762 (Skogsstyrelsen 2020).

Utkontrakteringen medförde att många små entreprenadföretag som utför planering, drivning och skogsvård etablerades. Kunskapen om dessa entreprenadföretags antal, storlek, lokalisering, tjänsteutbud och ekonomiska prestationer var länge begränsad, och därför genomfördes 2016 en kartläggning av de skogliga entreprenadföretagen. I studien ingick 2 261 aktiebolag som arbetar med planering, skogsvård, avverkning och terrängtransport av skoglig råvara fram till bilväg. Resultaten visade att närmare hälften av företagen (45 procent) var 10 år eller yngre och att det fanns stora skillnader i lönsamhet, mätt som vinstmarginal, mellan företagen (Eriksson & Sääf 2017).

Rapporten och de efterföljande diskussionerna visade att det finns behov av regelbundet återkommande redovisning av de ekonomiska prestationerna i entreprenadskogsbruket och att en sådan bör omfatta både beställare och entreprenörer. Därför genomfördes år 2019 en uppföljande studie av ekonomiska nyckeltal i entreprenadskogsbruket under åren 2013 – 2017. Studien omfattade fem företagsgrupper, *skogsvårdsföretag*, *drivningsföretag*, *övriga entreprenadföretag*, *skogsförvaltning och sågverk*. Totalt analyserades drygt 3 100 aktiebolag och fyra ekonomiska föreningar. Studien visade att lönsamheten och betalningsförmågan ökat något i entreprenadskogsbruket under år 2013 – 2017 (Eriksson m.fl. 2019).

Denna rapport är en uppföljning av 2019 års studie. Den syftar till att underlätta för intresserade att följa utvecklingen främst beträffande ekonomiska nyckeltal, men även rörande företagens storlek och antal. Metod och innehåll i form av studerade nyckeltal är till stora delar identiska.

Syfte, mål och avgränsning

Syfte

Projektets syfte var att stödja en utvecklad dialog om lönsamhet och förbättringspotential i entreprenadskogsbruket.

Mål

Målet med studien var att underlätta för intresserade att följa utvecklingen främst beträffande ekonomiska prestationer, men även rörande företagens storlek och antal i entreprenadskogsbruket.

Avgränsning

Företag som transporterar virke och/eller skogsbränsle från avlägg vid väg till industri ingick inte studien.

Metod

Analysmaterial

Som grund för analysarbetet användes företagsdata klassificerat enligt standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI), som främst används för att klassificera företag och arbetsställen efter deras ekonomiska aktiviteter (Bilaga 1). Statistiska centralbyrån, (SCB) ansvarar för klassifikationen SNI, men det är Skatteverket som ansvarar för att inhämta SNI-koder. Detta sker i samband med att företag registrerar sin verksamhet hos Skatteverket.

Ekonomiska data och nyckeltal för de enskilda företagen som drivs i aktiebolagsform avser år 2019 och hämtades från Bisnode Kredits produkt *Nordic Business Key* i oktober 2020. I studien ingår också de fyra största skogsägareföreningarna i Sverige, som alla är ekonomiska föreningar. Ekonomiska data och nyckeltal för dessa hämtades från respektive skogsägareförenings hemsida. (Norra skogsägarna 2020, Norrskog 2020, Mellanskog 2020, Södra 2020.)

Nyckeltal för samtliga aktiebolag i Sverige, oavsett bransch, erhöles från SCB.

Företagsgrupper

Med stöd av SNI-koderna delades entreprenadskogsbruket in i fem företagsgrupper;

Skogsvårdsföretag. I denna grupp ingår aktiebolag vars huvudbransch är Skogsskötsel, SNI-kod 02.102, exklusive två företag, som förts över till gruppen Skogsförvaltning. Enlig SCB omfattar SNI-kod 02.102 skogsvårdstjänster utförda mot lön eller inom ramen för ett kontrakt, såsom markberedning, plantering, röjning och hyggesrensning (SCB 2020).

Drivningsföretag. I denna grupp ingår aktiebolag vars huvudbransch är Drivning, SNI-kod 02.200 exkl. några stora företag som förts över till gruppen Skogsförvaltning eller Sågverk. Bland de överförda företagen finns till exempel Person Invest Skog, Rundvirke Skog AB, Sveaskogs Förvaltnings AB, Stora Enso Skog och Sydved. Enlig SCB omfattar SNI-kod 02.200 drivningstjänster utförda mot lön eller inom ramen för ett kontrakt, till exempel avverkning, drivning av inköpt skog på rot, anläggning av tillfälliga drivningsvägar och produktion av rundvirke (SCB 2020).

Övriga entreprenadföretag. Gruppen omfattar aktiebolag vars huvudbransch är Övrig service till skogsbruk, SNI-kod 02.409. SCB uppger att SNI-kod 02.409 omfattar till exempel skogsinventering, skogstaxering, skogsvärdering, konsultverksamhet, bekämpning av skogsbrand och brandskydd samt bekämpning av skadedjur i skogen (SCB 2020).

Skogsförvaltning. Omfattar aktiebolag vars huvudbransch är Skogsförvaltning, SNI-kod 02.101 plus sju företag med annan SNI-kod. I gruppen ingår också de fyra största skogsägareföreningarna. Skogsförvaltning, SNI-kod 02.101, omfattar till exempel skogsförvaltning, skogsavverkning och skogsskötsel på egen skog (SCB 2020).

Sågverk. Innefattar aktiebolag vars huvudbransch är Sågverk, SNI-kod 16.101 plus elva andra företag varav de flesta arbetar med virkesanskaffning till sågverk. Enlig SCB

omfattar SNI-kod 16.101 bland annat sågning av trä, klyvning, barkning eller flisning av virke samt torkning av trä (SCB 2020).

Nyckeltal

Lönsamhet

Lönsamheten i de olika företagsgrupperna beskrevs med nyckeltalen vinstmarginal, avkastning på totalt kapital och avkastning på eget kapital samt andelen företag med negativt resultat efter finansnetto.

Under vissa förutsättningar (till exempel under uppstart eller nertrappning av företag) kan dessa nyckeltal bli extrema och helt missvisande. I materialet finns exempelvis företag med vinstmarginal över 87 000 procent. Därför redovisades inte medelvärden utan medianvärdet inom respektive företagsgrupp för dessa nyckeltal.

Betalningsförmåga

För att beskriva företagens långsiktiga betalningsförmåga användes nyckeltalet soliditet. Vid beskrivning av den kortsiktiga betalningsförmågan redovisades nyckeltalet kassalikviditet. För båda dessa nyckeltal redovisades, precis som för nyckeltalet vinstmarginal, medianvärdet inom respektive företagsgrupp.

Jämförelse av vinstmarginalen mellan 2017 och 2019

För att hantera problemet med extremvärden för vinstmarginalen så filtrerades de företag som hade en vinstmarginal på mindre än -30 procent eller större än 50 procent bort. I analysen av materialet konstaterades att fördelningen var skev i de flesta fallen. Detta medförde att det i vissa fall var nödvändigt att göra en logaritmisk transformering av vinstmarginalen, innan t-tester gjordes för att kontrollera om de eventuella skillnaderna i vinstmarginal var statistiskt säkerställda.

Resultat

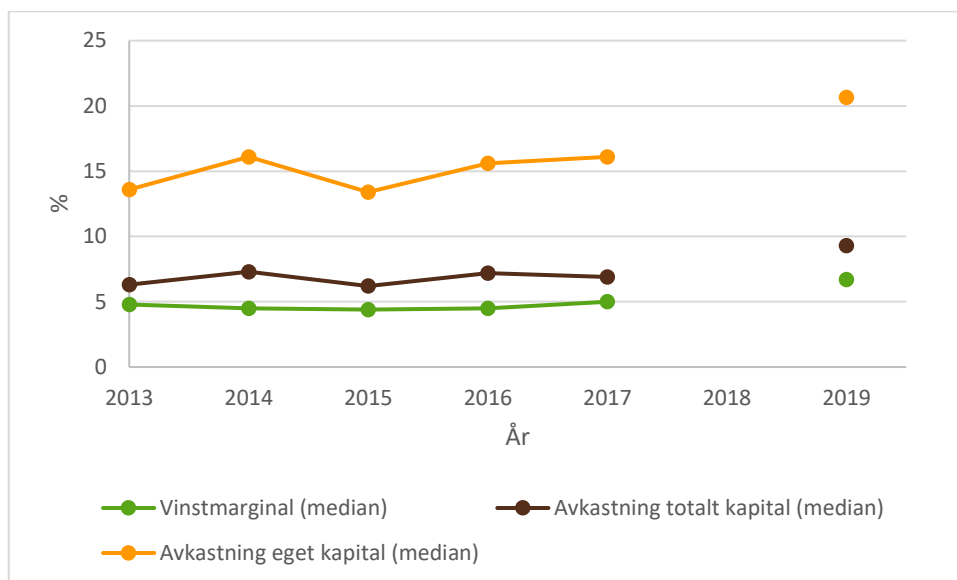
Skogsvårdsföretag

Storlek

Företagsgruppen *skogsvårdsföretag* domineras till antalet av små företag, och mellan 2017 och 2019 ökade antalet från 742 till 780 företag, det vill säga med drygt 5 procent. Nästan 88 procent av dessa företag hade en nettoomsättning under 10 miljoner kr 2019. Mellan 2017 och 2019 ökade medianvärdet för nettoomsättningen från 1,8 till 1,9 miljoner kr och medelnettoomsättningen från 4,3 till 5,1 miljoner kr.

Lönsamhet

Lönsamheten, mätt som vinstmarginal, avkastning på totalt kapital och avkastning på eget kapital, ökade mellan åren 2017 och 2019 (Figur 1).

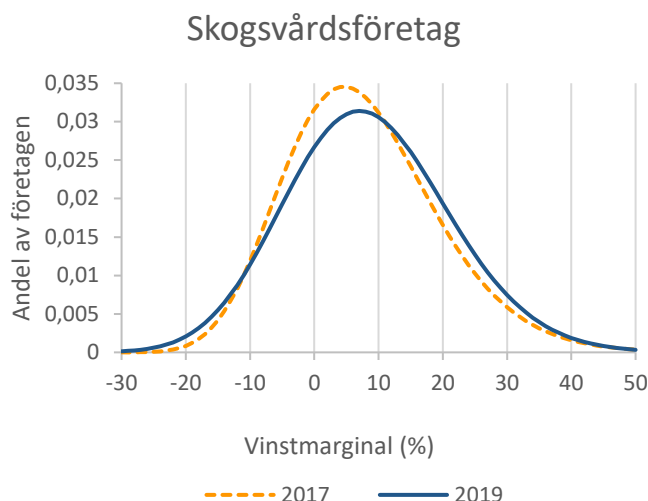
Figur 1. Lönsamhet *skogsvårdsföretag*. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Vinstmarginalen i företag med nettoomsättning <10 miljoner kr, är något större än i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr. Denna skillnad fanns även år 2017 (Tabell 1). Andelen företag med negativt resultat efter finansnetto minskade med drygt två procentenheter under år 2017 – 19 (Tabell 1).

Tabell 1. Lönsamhet *skogsvårdsföretag* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Lönsamhetsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Vinstmarginal median (%)	4,8	4,5	4,4	4,5	5,0	6,7
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning < 10 miljoner kr, median (%)	4,9	4,4	4,5	4,7	5,6	7,0
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, median (%)	4,3	5,3	3,6	3,2	3,9	5,6
Avkastning på totalt kapital, median (%)	6,3	7,3	6,2	7,2	6,9	9,3
Avkastning på eget kapital, median (%)	13,6	16,1	13,4	15,6	16,1	20,7
Andel företag med negativt resultat efter finansnetto (%)	34,1	29,0	30,6	31,6	28,6	26,3

När vi jämför vinstmarginalen mellan 2017 och 2019, för företag med en vinstmarginal mellan -30 och 50 procent, ser vi att vinstmarginalerna är skevt fördelade (Figur 2). Mellan 2017 och 2019 har fördelningskurvan flyttats åt höger och blivit jämnare, vilket indikerar att de flesta företagen har ökat sin vinstmarginal men också att spridningen i lönsamhet ökat något. Även om medelvinstmarginalen var 7,7 procent 2017 och 8,5 procent 2019, går det inte att se någon säkerställd ökning av vinstmarginalen för de utvalda skogsvårdsföretagen mellan dessa år.

Figur 2. Fördelningen av andelen skogsvårdsföretag över vinstmarginalen, figuren avser företag med en vinstmarginal mellan -30 och +50 procent. Figuren indikerar att de flesta företagen har ökat sin vinstmarginal mellan 2017 och 2019 men också att spridningen i lönsamhet ökat något.

Betalningsförmåga

Både den långsiktiga betalningsförmågan, soliditet, och den kortsiktiga betalningsförmågan, kassalikviditet, ökade mellan åren 2017 och 2019 (Tabell 2).

Tabell 2. Betalningsförmåga *skogsvårdsföretag* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Mått på betalningsförmåga	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Soliditet, median (%)	33,9	36,6	38,3	39,7	38,9	41,3
Kassalikviditet, median (%)	132,5	137,4	137,9	147,7	148	154,5

Sammantagen bedömning

I och med att trenden för alla nyckeltal visar på en bättre ekonomi i skogsvårdsbranschen under de senaste åren, blir den sammantagna bedömningen att den ekonomiska statusen överlag blivit bättre för dessa företag. Det är också tydligt att lönsamheten varierar kraftigt i branschen.

Drivningsföretag

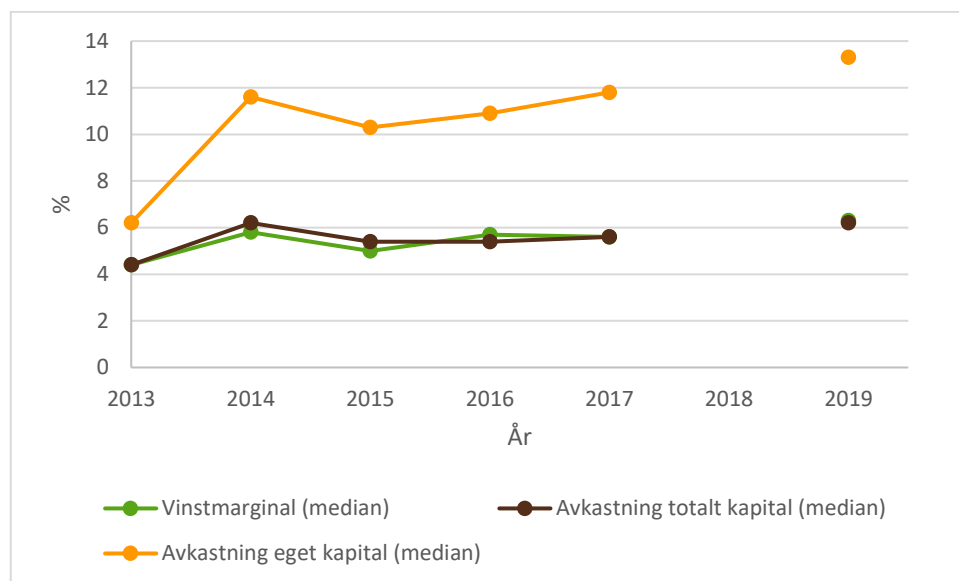
Storlek

År 2019 fanns det 1 233 drivningsföretag, vilket är 20 fler än år 2017. Drygt 84 procent av dessa har en nettoomsättning <10 miljoner kr. Nettoomsättningen (median) ökade från 3,2 till 3,5 miljoner kr och nettoomsättningen (medel) ökade från 5,4 till 6,2 miljoner kr mellan år 2017 och 2019.

Lönsamhet

Vinstmarginal, avkastning på totalt kapital och avkastning på eget kapital ökade mellan åren 2017 och 2019 (Figur 3). Samtidigt minskade andelen företag med negativt resultat

efter finansnetto med 4,6 procentenheter (Tabell 3). Även i gruppen *drivningsföretag* är vinstmarginalen i företag med nettoomsättning på mindre än 10 miljoner kr något högre än i företag med nettoomsättning på 10 miljoner kr eller mer (Tabell 3).

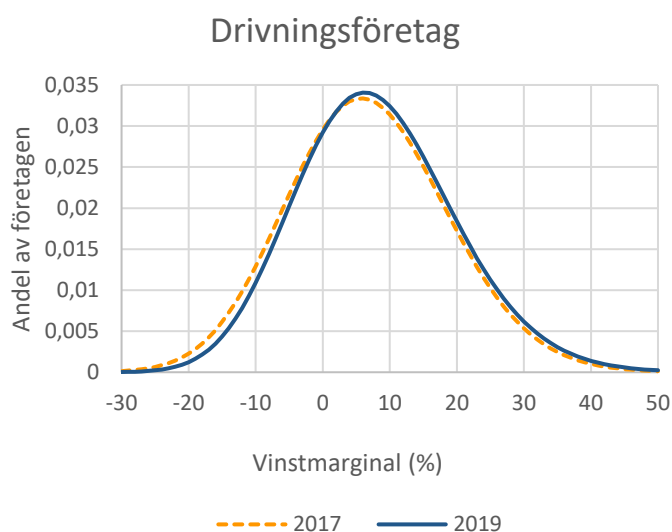

Figur 3. Lönsamhet *drivningsföretag*. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

När vi jämför vinstmarginalen mellan 2017 och 2019, för företag med en vinstmarginal mellan -30 och 50 procent, ser vi att det finns en liten skevhet i fördelningen (Figur 4). Mellan 2017 och 2019 har fördelningskurvan flyttats åt höger, vilket indikerar att de flesta företagen har ökat sin vinstmarginal. Spridningen i drivningsföretagens lönsamhet är likvärdig för de två åren. Medelvinstmarginalen uppvisade en säkerställd ökning från 6,9 procent 2017 till 8,1 procent år 2019. Trots detta har fortfarande en fjärdedel av företagen en negativ vinstmarginal.

Tabell 3. Lönsamhet *drivningsföretag* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Lönsamhetsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Vinstmarginal median (%)	4,4	5,8	5,0	5,7	5,6	6,3
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning <10 miljoner kr, median (%)	4,4	6,0	5,2	5,7	6,0	6,8
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, median (%)	3,8	5,6	4,5	6,0	5,0	5,7
Avkastning på totalt kapital, median (%)	4,4	6,2	5,4	5,4	5,6	6,2
Avkastning på eget kapital, median (%)	6,2	11,6	10,3	10,9	11,8	13,3
Andel företag med negativt resultat efter finansnetto (%)	34,4	31,4	31,6	30	30,8	26,2

Figur 4. Fördelningen av andelen drivningsföretag över vinstmarginalen, figuren avser företag med en vinstmarginal mellan -30 och +50 procent. Figuren visar att företagen har ökat sin vinstmarginal något mellan 2017 och 2019.

Betalningsförmåga

Både soliditeten och kassalikviditeten har ökat under hela perioden 2013 – 2019 (Tabell 4).

Tabell 4. Betalningsförmåga *drivningsföretag* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Mått på betalningsförmåga	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Soliditet median (%)	33,0	34,8	35,9	37,2	37,4	38,5
Kassalikviditet median (%)	106,6	114,2	120,8	125,8	126,6	132,3

Sammantagen bedömning

I och med att trenden för alla nyckeltal visar på en likvärdig eller bättre ekonomi i branschen under de senaste åren, blir den sammantagna bedömningen att den ekonomiska statusen överlag blivit bättre för drivningsföretagen. Det är också tydligt att lönsamheten varierar kraftigt i branschen.

Övriga entreprenadföretag

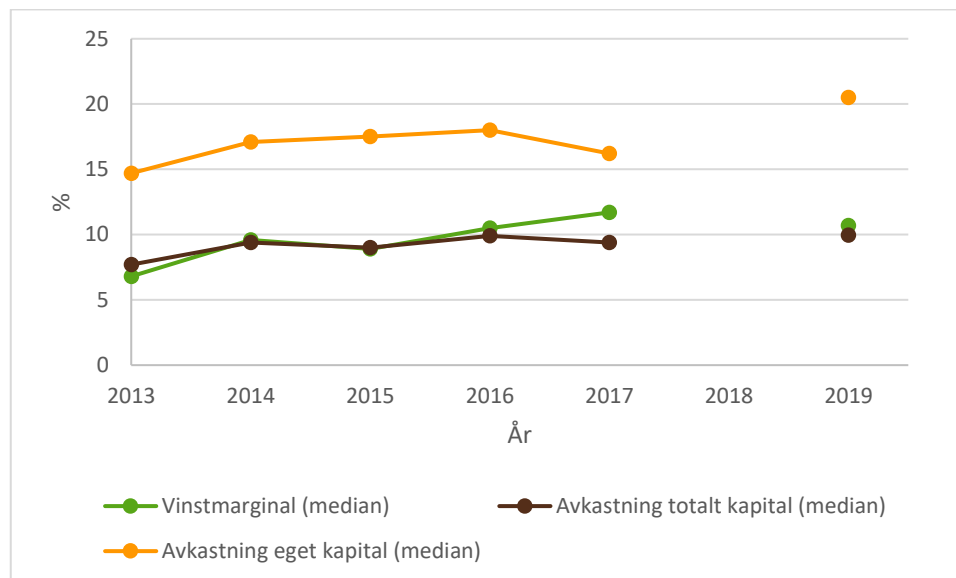
Storlek

Övriga entreprenadföretag är den företagsgrupp som har störst andel företag med nettoomsättning <10 miljoner kr, 91 procent. Antalet företag ökade med närmare 7 procent mellan 2017 och 2019, från 326 företag till 348. Under perioden 2017 – 2019 har nettoomsättningen i medeltal ökat från 2,7 till 3,1 miljoner kr, medan medianvärdet för

nettoomsättningen ökat något mindre från 0,8 till 0,9 miljoner kr. Detta innebär att mer än hälften av företagen har en omsättning på mindre än en miljon kronor.

Lönsamhet

Avkastningen på eget kapital ökade mellan år 2017 och 2019, medan avkastningen på totalt kapital i princip var oförändrad. Vinstmarginalen minskade något under samma period (Figur 5), men är ändå högre än i de fyra andra företagsgrupperna (Tabell 1, 3, 5, 7 och 9).

Figur 5. Lönsamhet övriga entreprenadföretag. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

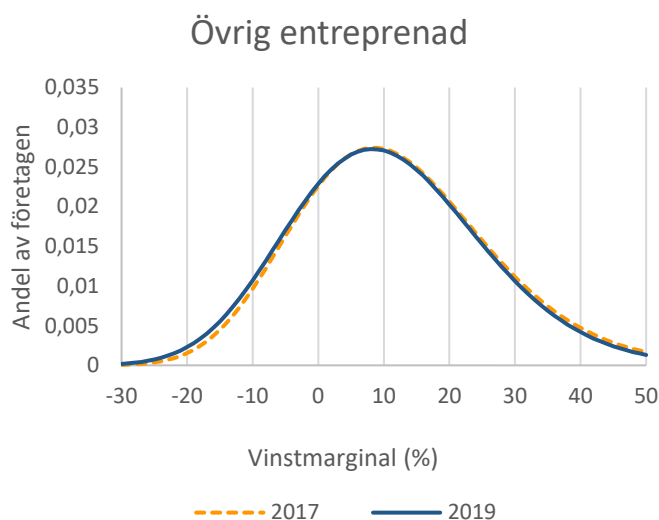
I denna företagsgrupp är vinstmarginalen i företag med nettoomsättning <10 miljoner kr, klart högre (12,1 procent) än i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, (4,5 procent) (Tabell 5).

Andelen företag med negativt resultat efter finansnetto ökade med 1,5 procentenheter under år 2017 – 2019 (Tabell 5). Trots detta har *Övriga entreprenadföretag* lägre andel företag med negativt resultat efter finansnetto än de övriga fyra företagsgrupperna (Tabell 1, 3, 5, 7 och 9).

Tabell 5. Lönsamhet övriga entreprenadföretag år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Lönsamhetsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Vinstmarginal median (%)	6,8	9,6	8,9	10,5	11,7	10,7
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning < 10 miljoner kr, median (%)	8,1	10,9	9,0	11,3	13,3	12,1
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, median (%)	4,0	6,3	4,0	7,6	5,6	4,5
Avkastning på totalt kapital, median (%)	7,7	9,4	9,0	9,9	9,4	10,0
Avkastning på eget kapital, median (%)	14,7	17,1	17,5	18	16,2	20,5
Andel företag med negativt resultat efter finansnetto (%)	27,5	25,3	26	21	20,6	22,1

När vi jämför vinstmarginalen mellan 2017 och år 2019, för företag med en vinstmarginal mellan -30 och 50 procent, ser vi att fördelningskurvan i princip är oförändrad mellan 2017 och 2019 (Figur 6), och det finns ingen säkerställd skillnad i medelvinstmarginal. Nominellt var medelvinstmarginalen 11,0 procent 2017 och 12,1 procent 2019.

Figur 6. Fördelningen av andelen övriga entreprenadföretag över vinstmarginalen, figuren avser företag med en vinstmarginal mellan -30 och +50 procent. Figuren visar att fördelningen i princip är oförändrad mellan 2017 och 2019.

Betalningsförmåga

Både soliditeten och kassalikviditeten ökade under perioden 2013 – 2019 (Tabell 6). *Övriga entreprenadföretag* har betydligt högre soliditet och kassalikviditet än de övriga fyra företagsgrupperna (Tabell 2, 4, 6 8 och 10).

Tabell 6. Betalningsförmåga *övriga entreprenadföretag* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Mått på betalningsförmåga	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Soliditet median (%)	48,6	49,0	52,6	54,5	56,0	58,4
Kassalikviditet median (%)	191,6	192,5	195,5	194,7	221,4	236,9

Sammantagen bedömning

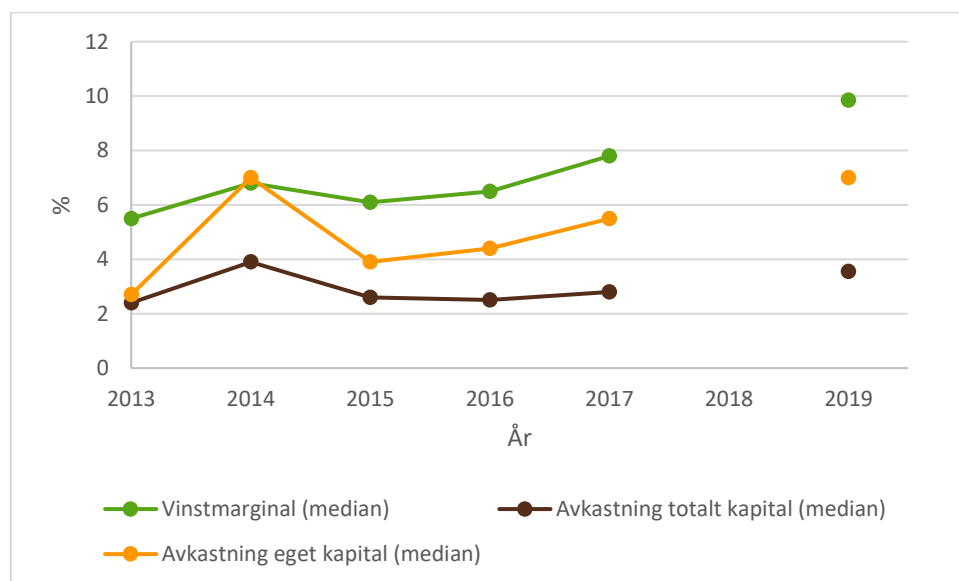
I och med att det inte finns en tydlig trend för lönsamhetsmått för de *övriga entreprenadföretagen* under de senaste åren samtidigt som deras betalningsförmåga ökat, görs bedömningen att den ekonomiska statusen för dessa företag inte förändrats i någon större grad. Lönsamhetsmåttens variation kan delvis vara en effekt av den stora variationen i omsättning bland företagen.

Storlek

I företagsgruppen *skogsförvaltning* finns många små men också några riktigt stora företag. Antalet företag ökade från 543 till 568 mellan år 2017 och 2019. Drygt fyra av fem (83 procent) har en nettoomsättning <10 miljoner kr. Fyra procent av företagen har en nettoomsättning ≥ 100 miljoner kr och står för 96 procent av nettoomsättningen i företagsgruppen. Medianvärdet för nettoomsättningen var oförändrad, 1,4 miljoner, mellan år 2017 och 2019, medan medelvärdet minskade från 146 till 119 miljoner.

Lönsamhet

Lönsamheten mätt som vinstmarginal, avkastning på totalt kapital och avkastning på eget kapital ökade mellan åren 2017 och 2019 (Figur 7).

Figur 7. Lönsamhet *skogsförvaltning*. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

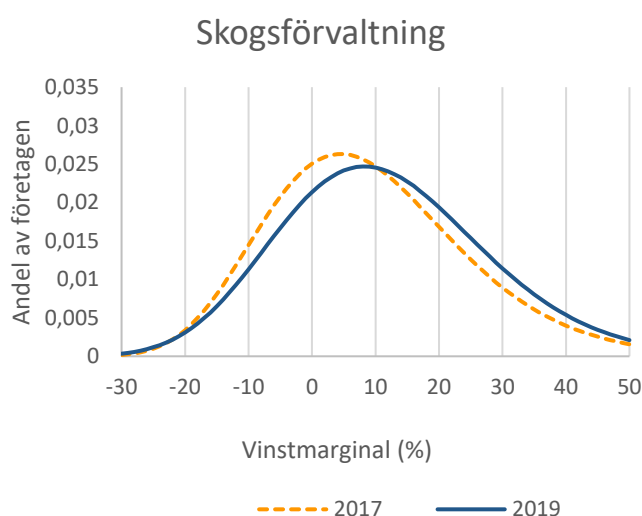
Mellan år 2017 och 2019 minskade andelen företag med negativt resultat efter finansnetto med närmare två procentenheter (Tabell 7). Även i denna företagsgrupp är vinstmarginalen i företag med nettoomsättning <10 miljoner kr högre än i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, men skillnaden är mindre än för de övriga företagsgrupperna (Tabell 1, 3, 5, 7 och 9).

Tabell 7. Lönsamhet *skogsförvaltning* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Lönsamhetsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Vinstmarginal median (%)	5,5	6,8	6,1	6,5	7,8	9,9
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning < 10 miljoner kr, median (%)	5,8	6,8	6,2	6,7	8,0	10,0

Vinstmarginal i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, median (%)	3,1	7,3	5,5	6,5	7,1	9,5
Avkastning på totalt kapital, median (%)	2,4	3,9	2,6	2,5	2,8	3,6
Avkastning på eget kapital, median (%)	2,7	7,0	3,9	4,4	5,5	7,0
Andel företag med negativt resultat efter finansnetto (%)	41,1	33,1	36,4	36,9	33,4	31,5

I en jämförelse av vinstmarginalen 2017 och 2019, för företag med en vinstmarginal mellan -30 och 50 procent, ser vi att fördelningskurvan förskjutits åt höger i diagrammet (Figur 8). Medelvinstmarginalen har ökat från 9,3 procent 2017 till 11,8 procent 2019, men ökningen är inte säkerställd.

Figur 8. Fördelningen av andelen skogsförvaltande företag över vinstmarginalen, figuren avser företag med en vinstmarginal mellan -30 och +50 procent. Figuren visar att en stor andel av företagen ökat sin vinstmarginal något mellan 2017 och 2019.

Betalningsförmåga

Både den långsiktiga betalningsförmågan, soliditet, och den kortsiktiga betalningsförmågan, kassalikviditet, ökade mellan åren 2017 och 2019 (Tabell 8).

Tabell 8. Betalningsförmåga *skogsförvaltning* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Mått på betalningsförmåga	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Soliditet median (%)	41,9	43,1	44,8	48,6	43,5	46,4
Kassalikviditet median (%)	124,4	140,3	148,4	153,6	155,5	156,9

Sammantagen bedömning

I och med att trenden för alla nyckeltal visar på en förbättrad ekonomi i branschen under de senaste åren, så blir den sammantagna bedömningen att den ekonomiska statusen överlag har blivit bättre för de skogsförvaltande företagen. Många av lönsamhetsmåttan påverkas en hel del av skillnaderna i nettoomsättning inom gruppen, och dessa skillnader

är extremt stora. Man kan ifrågasätta om lönsamhetsmåten för ett litet företag skall värderas på samma sätt som de för ett riktigt stort företag.

Sågverk

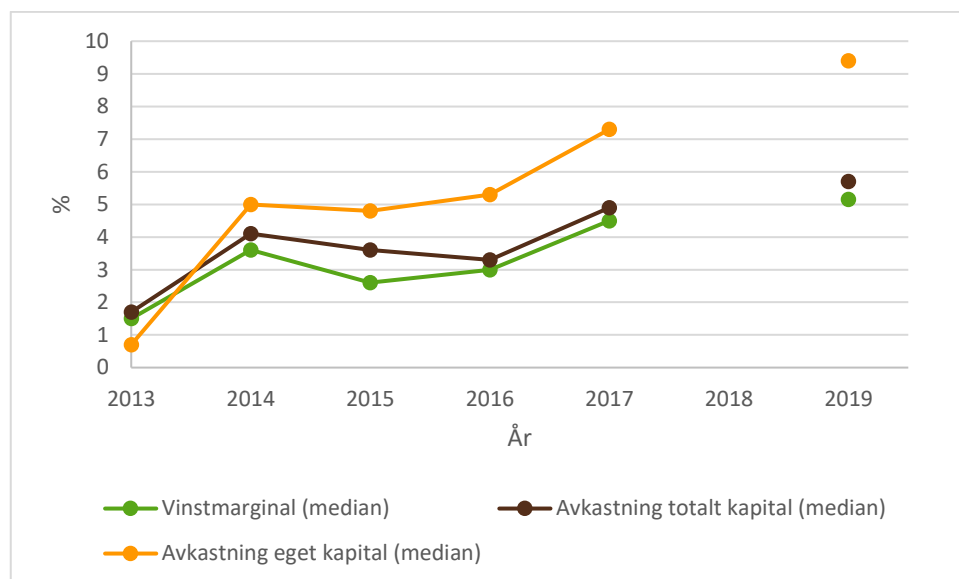
Storlek

Företagsgruppen *sågverk* är den till antalet företag minsta företagsgruppen i studien och är den enda gruppen som minskat mellan år 2017 och 2019. År 2017 fanns det 324 företag i gruppen och två år senare hade gruppen minskat med drygt 9 procent till 294 företag.

I företagsgruppen *sågverk* har 62 procent av företagen en nettoomsättning <10 miljoner kr, vilket är lägre än i de fyra andra företagsgrupperna där motsvarande siffra överstiger 80 procent. Nettoomsättningen median var oförändrad 5,0 miljoner medan medelomsättningen ökade från 127,5 till 143,7 miljoner kr mellan år 2017 och 2019.

Lönsamhet

Vinstmarginal, avkastning på totalt kapital och avkastning på eget kapital ökade mellan åren 2017 och 2019 (Figur 5). Vinstmarginalen är dock lägre än i de övriga företagsgrupperna (Tabell 1, 3, 5, 7 och 9).

Figur 9. Lönsamhet *sågverk*. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

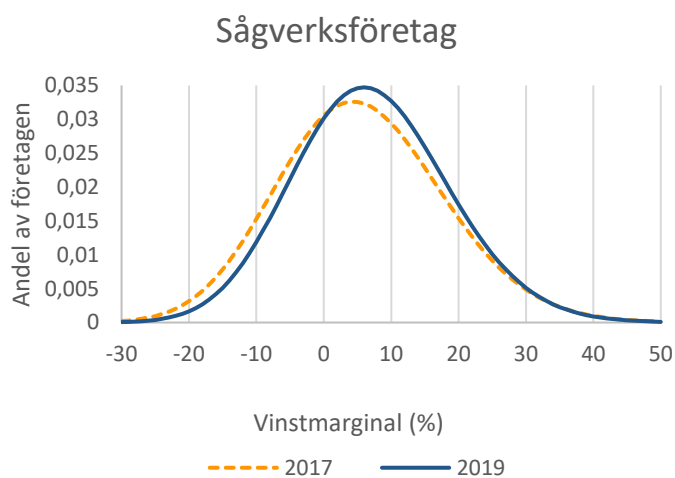
Andelen företag med negativt resultat efter finansnetto minskade från drygt 28 till knappt 25 procent mellan år 2017 och 2019. Noterbart är att år 2013 var motsvarande siffra cirka 45 procent (Tabell 9).

Liksom i de övriga företagsgrupperna är vinstmarginalen i företag med nettoomsättning <10 miljoner kr, (median) högre än i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr (Tabell 1, 3, 5, 7, och 9).

Tabell 9. Lönsamhet *sågverk* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Lönsamhetsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Vinstmarginal median (%)	1,5	3,6	2,6	3,0	4,5	5,2
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning < 10 miljoner kr, median (%)	2,7	3,7	3,8	5,1	5,5	5,6
Vinstmarginal i företag med nettoomsättning ≥ 10 miljoner kr, median (%)	0,7	3,5	2,3	1,9	4,0	4,8
Avkastning på totalt kapital, median (%)	1,7	4,1	3,6	3,3	4,9	5,7
Avkastning på eget kapital, median (%)	0,7	5,0	4,8	5,3	7,3	9,4
Andel företag med negativt resultat efter finansnetto (%)	44,9	35,9	31,6	31,3	28,4	24,8

I en jämförelse av sågverksföretagens vinstmarginal för åren 2017 och 2019 ser vi att fördelningskurvan 2019 förskjutits åt höger och fått en högre topp (Figur 10) vilket medför att andelen företag med en negativ vinstmarginal har minskat. Medelvinstmarginalen har ökat från 5,7 procent 2017 till 7,1 procent 2019, men ökningen är inte säkerställd. I analysen ingår endast för sågverksföretag med en vinstmarginal mellan -30 och 50 procent.

Figur 10. Fördelningen av andelen sågverksföretag över vinstmarginalen, figuren avser företag med en vinstmarginal mellan -30 och +50 procent. Figuren visar att andelen företag med en negativ vinstmarginal minskat mellan 2017 och 2019.

Betalningsförmåga

Både soliditeten och kassalikviditeten ökade mellan år 2017 och 2019 (Tabell 10).

Tabell 10. Betalningsförmåga *sågverk* år 2013 – 2019. Värden för år 2013 - 2017 avser företag aktiva år 2017. Värden för år 2019 avser företag aktiva år 2019.

Mått på betalningsförmåga	2013	2014	2015	2016	2017	2019
Soliditet median (%)	38,6	39,4	38,7	38,7	44,1	46,2
Kassalikviditet median (%)	118,7	120,7	117,2	120,7	120,5	125,3

Sammantagen bedömning

I och med att trenden för alla nyckeltal visar på en förbättrad ekonomi i sågverksbranschen under de senaste åren, så blir den sammantagna bedömningen att den ekonomiska statusen överlag förbättrats under perioden.

Företag i andra branscher

År 2017 fanns det en del likheter mellan företagen i entreprenadskogsbruket och alla aktiebolag i Sverige med nettoomsättning $\geq 10\,000$ kr. Exempelvis hade båda grupperna en övervägande andel (83 – 85 procent) företag med nettoomsättning ≤ 10 miljoner. Dessa företag hade en högre vinstmarginal (median) än företagen med större nettoomsättning (Eriksson m.fl. 2019). Denna skillnad i vinstmarginal mellan små och större företag syns också i vinstmarginalnivåerna för 2019 (Tabell 1, 3, 5, 7, 9 och 11).

Utvecklingen mellan år 2017 och 2019 skiljer sig dock något mellan de två grupperna. Företagen i entreprenadskogsbruket hade som framgår i denna rapport en positiv utveckling av lönsamhet och betalningsförmåga, medan förändringen i aktiebolag i allmänhet var obefintlig, svagt positiv eller i vissa fall negativ. Exempelvis ökade vinstmarginalen med 0,1 procent i företag med nettoomsättning ≤ 10 miljoner, men minskade i de större företagen. Samtidigt ökade andelen företag med negativt resultat efter finansnetto. Soliditeten ökade med 1 procent i företag med nettoomsättning ≤ 10 miljoner, men varit oförändrad i de större företagen (Tabell 11).

Tabell 11. Nyckeltal svenska aktiebolag år 2017 och 2019.

	Nettoomsättning ≥ 0,01 - ≤ 10 miljoner kr		Nettoomsättning > 10 - ≤ 100 miljoner kr		Nettoomsättning > 100 miljoner kr	
År	2017	2019	2017	2019	2017	2019
Antal aktiebolag	283 866	301 985	49 145	51 758	8 213	8 985
Vinstmarginal, median (%)	9,7	9,8	5,6	5,4	4,5	4,4
Avkastning på totalt kapital, median (%)	9,7	9,5	10,6	10,2	9,3	9,2
Avkastning på eget kapital, median (%)	24,2	23,2	31,4	30,1	25	25
Soliditet, median (%)	51	52	35	35	32	32
Kassalikviditet, median (%)	198	203	125	126	111	110
Andel av företagen med negativt resultat efter finansnetto (%)	26,5	27,2	17,2	18,9	16,7	18

Diskussion

Utvecklad dialog

Denna studie syftar till att stödja en utvecklad dialog om lönsamhet och förbättringspotential i entreprenadskogsbruket. För att sådana samtal ska kunna föras på ett seriöst och ansvarsfullt sätt bör parterna ta i beaktande att:

- Studien bygger på uppgifter i offentliga handlingar, i detta fall företagens årsredovisningar. Därför ingår endast aktiebolag och de fyra största skogsägareföreningarna i materialet. I skogsbruket finns också flera tusen enskilda firmor med SNI-kod som indikerar att de arbetar med skogsvård och/eller drivning, men eftersom dessa vanligtvis inte upprättar offentliga årsredovisningar finns de inte med i denna studie.
- Studien baseras på företagens SNI-kod för ”huvudbransch”. Företag som har sin huvudsakliga verksamhet utanför entreprenadskogsbruket, men som även arbetar i entreprenadskogsbruket, finns därför inte med i studien.
- Alla företag har inte en SNI-kod som motsvarar den verksamhet som de bedriver i dag.
- Nyckeltalen ger inte en fullständig bild av situationen i företagen. Nyckeltalen visar till exempel inte hur stor lön ägaren tagit ut, något som kan ha inverkan på det ekonomiska resultatet i de små företagen som till antalet dominerar entreprenadskogsbruket.

Nyckeltalens relevans

Nyckeltal används vanligtvis för att värdera företag, bedöma företagsekonomisk situation och utvecklingsmöjligheter, jämföra konkurrerande företag och interna analyser av företagets resultat och framtida utvecklingsmöjligheter. I denna studie används nyckeltalen för att beskriva ekonomiska prestationer i företagsgrupper som kan betraktas som egna branscher.

Oavsett vad nyckeltalen används till är det viktigt att tänka på vad de speglar och vilken typ av företag som analyseras. Exempelvis bör alltid nyckeltalet "avkastning på eget kapital" (som används i denna studie) åtföljas av nyckeltalet "soliditet", eftersom företag med låg soliditet (hög belåning) får en högre avkastning på det egna kapitalet än företag med hög soliditet vid samma resultatnivå.

Ett annat exempel är nyckeltalet "avkastning på totalt kapital", som med fördel tillämpas på företag i samma bransch, men fungerar sämre vid jämförelser av olika branscher och då speciellt om branscherna inte är lika kapitalintensiva. Företag i kapitaltunga branscher har generellt lägre avkastning på totalt kapital än små tjänsteföretag. I denna studie syns detta tydligt vid jämförelser mellan företagsgruppen övriga entreprenadföretag och företagsgrupperna skogsförvaltning och sågverk.

I de statistiska analyserna av vinstmarginalen ska man komma ihåg att antalet företag i analysen påverkar möjligheten att hitta en säkerställd skillnad. Det är också det större antalet drivningsföretag som gör att ökningen i medelvinstmarginal mellan åren 2017 och 2019 är signifikant för dem, men inte för de skogsförvaltande företagen. Ser man närmare på jämförelsen mellan skogsförvaltande företag 2017 och 2019 (figur 8), så är inte skillnaden i medelvinstmarginal säkerställd med 95 procent säkerhet. Hade gränsen för en säkerställd skillnad satts på 94 procent hade skillnaden varit säkerställd. Men den hade också varit säkerställd om antalet företag varit lite större (cirka 20 stycken per år) utan att det påverkat kurvornas form (det vill säga fördelningsfunktionen).

I rapporten används också nyckeltalet andelen företag med negativt resultat efter finansnetto, trots att det inte är ett traditionellt nyckeltal som kan användas vid analys av enskilda företags lönsamhet. Då det inte är osannolikt att företagets ekonomiska resultat är annorlunda under uppstarts- och nedtrappningsfas, än under normal drift, så finns det anledning att vara mycket försiktig med att använda nyckeltalet "andelen företag med negativt resultat" efter finansnetto som ett mått på en branschs lönsamhet. En bransch med många nyetablerade företag skulle rent teoretiskt kunna få en hög andel företag med negativt resultat efter finansnetto. Detta skulle då kunna tolkas som att lönsamheten i branschen är låg, vilket inte nödvändigtvis är en sann bild.

Företagens antal och storlek samt konkurrenssituation

Skogsvårdsföretag och *drivningsföretag* är de till antalet största företagsgrupperna i denna studie. Tillsammans utför de huvudparten av det praktiska arbetet i skogsbruket. Mellan åren 2017 och 2019 ökade antalet skogsvårdsföretag med fem procent och antalet drivningsföretag med två procent.

Nettoomsättningen (medel) ökade med 16 respektive 15 procent. Ökningen kan uppfattas som relativt stor, men med tanke på att 88 procent av skogsvårdsföretagen och 84 procent av drivningsföretagen har en nettoomsättning <10 miljoner kr så är skogsvårds- och drivningsbranschen att betrakta som en bransch dominerad av mikroföretag (enligt EU definieras mikroföretag som företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro per år).

Ökningen av företagens storlek och antal skulle kunna indikera en ökad konkurrens på marknaden, men under samma period ökade skogsodlingsarealen med 6 procent och röjningsarealen med 18 procent. (Constantino 2020). Därför är det inte troligt att

konkurrenssituationen förändrats kraftigt sett på ett nationellt plan. Regionalt och/eller lokalt kan dock situationen vara annorlunda.

I entreprenadskogsbruket, där mikroföretagen dominerar numerärt, kan följande frågeställningar vara intressanta att belysa ytterligare:

- Vilka för- och nackdelar finns det med mikroföretag, ur beställarperspektiv, entreprenadföretagsperspektiv och inte minst ur ett helhetsperspektiv för skogsbrukskedjan?
- Vilka för- och nackdelar finns det om entreprenadföretagen blir dubbelt eller tio gånger så stora som de är i dag?
- Vem eller vilka ska driva och skapa produktivitetsutveckling samt förbättrad tjänstekvalitet i entreprenadskogsbruket?
- Vem eller vilka ska stimulera och driva vidareutvecklingen av ett hållbart skogsbruk?
- Vem eller vilka initierar en omställning om en analys visar att en förändring av företagens storlek skulle vara positiv för entreprenadskogsbruket?

Tjänsteutbud

Av denna rapport framgår att det finns mer än 360 000 aktiebolag i Sverige (Tabell 11). Troligtvis är ett antal av dessa företag verksamma i branscher där delar av produktionen utkontrakterats till etablerade eller nystartade företag. Kan skogsbruket lära något från dessa branscher, beträffande vilka typer av tjänster som utkontrakterats och bredden på tjänsteutbudet i de företag som bedriver sådan verksamhet?

Utkontrakteringen av det praktiska skogsarbetet har skett i etapper. Först drivning, sedan skogsvård och under senare år även planläggning och inventering. Den etappvisa outsourcingen kan ha bidragit till uppdelningen i skogsvårds-, drivnings- och planläggningsföretag som alla har ett relativt begränsat tjänsteutbud. Mer forskning krävs för att belysa om denna specialisering skapar kvalitetsmässiga och/eller ekonomiska för- eller nackdelar för de olika aktörerna. Kan till exempel transaktionskostnader minska om entreprenadföretagen säljer tjänstepaket med flera sammanbakade tjänster, i stället för enskilda tjänster? Om så är fallet, uppstår det då några nya kostnader kopplade till de sammanslagna tjänsterna eller tjänstepaketerna? Och hur påverkas arbetsmiljön i beställar- och entreprenadföretagen om specialiseringen minskas till förmån för bredare tjänsteutbud?

Referenser

- Constantino, S. 2020. Åtgärder i skogsbruket 2019. Statistiska meddelanden JO16 SM2001. Skogsstyrelsen, Jönköping.
- Eriksson, B. & Sääf, M. 2017. Branschanalys – Ekonomiska prestationer i entreprenadskogsbruket. Arbetsrapport nr 921 – 2017. 32 s.
- Eriksson, B. Woxblom, L. & Wennström, U. 2019. Ekonomiska prestationer i entreprenadskogsbruket. Arbetsrapport nr 1029 – 2019. 37 s.
- Mellanskog 2020. *Lysande utsikter - Mellanskogs hållbarhetsarbete och årsredovisning 2019*. Mellanskog, Uppsala.
- Norra skogsägarna 2020. Årsberättelse 2019. Norra Skogsägarna, Umeå.
- Norrskog 2020. Årsredovisning Norrskogs 2019. Norrskog, Kramfors.
- SCB 2020. Sökning efter SNI-kod.
Tillgänglig: www.sni2007.scb.se/ [2021-06-22].
- Skogsstyrelsen 2020. Sysselsättning i skogsbruket.
Tillgänglig: <https://www.skogsstyrelsen.se/statistik/statistik-efter-amne/sysselsattning-i-skogsbruket/> [2021-06-22].
- Södra 2020. Södra visar vägen - Årsredovisning och hållbarhetsredovisning 2019. Södra, Växjö.

Standard för Svensk Näringslivsindelning, SNI

Standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI, är främst en statistisk standard som används för att klassificera enheter som företag och arbetsställen efter deras ekonomiska aktiviteter. SNI är en viktig klassifikation för bland annat ekonomisk statistik.

Klassifikationen gör det möjligt att jämföra och analysera data både nationellt och internationellt samt över tid. Därtill kan den användas för administrativa ändamål.

SCB ansvarar för klassifikationen SNI, men det är Skatteverket som ansvarar för inhämtandet av SNI-koder i samband med att företagen registrerar sina verksamheter hos Skatteverket. Till hjälp att hitta rätt SNI-koder för verksamhet finns SCB:s söksystem SNI-Sök. Skatteverket lämnar uppgifter om SNI-koder vidare till SCB:s allmänna företagsregister. Det registret är offentligt och uppgifter som SNI-koder kan utlämnas och spridas vidare via till exempel internetbaserade tjänster.

SNI ingår i ett internationellt system av ekonomiska klassifikationer och utgår från EU:s näringsgrensstandard NACE. Den gällande versionen av SNI heter SNI 2007, medan motsvarande EU-version heter NACE Rev 2. SNI och NACE är helt identiska på de fyra första nivåerna avdelning, huvudgrupp, grupp och undergrupp. Därutöver har SNI en femte nivå, som är en svensk tilläggsnivå. Statistik som produceras utifrån NACE är jämförbar på europeisk nivå och delvis även på internationell nivå. Användandet av NACE är obligatoriskt inom det europeisk-statistiska systemet. Den nationella versionen fastställs av SCB:s generaldirektör, samt godkänns av EU i enlighet med den förordning som finns för NACE. I Sverige finns 821 SNI-koder på den finaste nivån, medan NACE Rev 2 har 615 koder.

SNI 2007 ersatte den tidigare versionen kallad SNI 2002 som var resultatet av en mindre revision av SNI 92. Gällande standard före SNI 92 benämndes SNI 69. En ny version av SNI arbetas fram i samband med en internationell revidering av näringsgrensindelningar. Någon revision finns för närvarande inte inplanerad.

(SCB 2018)

Begreppsförklaringar

Avkastning på eget kapital

Anges i procent. Beräknas: $(\text{Resultat efter finansiella poster} \div \text{Beräknat eget kapital}) * 100$.

Avkastning på totalt kapital

Anges i procent. Beräknas: $((\text{Resultat efter finansiella poster} + \text{finansiella kostnader}) \div \text{Beräknat eget kapital}) * 100$.

Kassalikviditet

Anges i procent. Beräknas: $((\text{Omsättningstillgångar} - \text{varulager}) \div \text{kortfristiga skulder}) * 100$.

Nettoomsättning

Med nettoomsättning avses intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i företagets normala verksamhet.

Resultat efter finansnetto

Resultat efter finansnetto visar verksamhetens totala resultat, inklusive finansiella poster, men opåverkat av bokslutsdispositioner och skatt.

Return on Capital Employed ROCE

Anges i procent. Beräknas: $((\text{Rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter}) \div (\text{totala tillgångar} - \text{icke räntebärande skulder})) * 100$.

Soliditet

Anges i procent. Beräknas: $(\text{Beräknat eget kapital} \div \text{totalt kapital}) * 100$.

Totalomsättning

Ett företags eller en organisations totala intäkter.

Vinstmarginal

Anges i procent. Beräknas: $((\text{Rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter}) \div \text{omsättning}) * 100$.